

Purpose. *In modern conditions of management there is a need for a deep study of the strategy of economic development of the industry and the economic efficiency of production of vegetable crops. The need to address these issues, their complexity and urgency for the Ukrainian economy led to the choice of the topic of research.*

Methods. *Methods used in the article: theoretical analysis and synthesis of the test material, social and qualitative research methods, analytical – statistical method.*

Results. *Further entry into the world economic space, the intensification of globalization processes, trade liberalization needs to be adapted to constantly changing conditions and, accordingly, further improvement of the strategy of economic development of the vegetable industry. In the publications of domestic and foreign scientists, the essence of economic efficiency is reduced to the ratio of "costs – output", which characterizes the relationship between the number of units of means of production and the resulting quantity of products.*

Originality. *The efficiency of the production and processing of vegetables includes not only the ratio of output and production costs, it also reflects the quality of products and its ability to meet those or other needs of consumers. At the same time improving the quality of the product requires additional costs of living and ordinarily labor. Increasing the economic efficiency of vegetable production also contributes to the growth of incomes of enterprises, which is the basis for the expansion and improvement of production, increase of wages and improvement of cultural and household conditions of industry workers.*

Conclusion. *The efficiency of the production and processing of vegetables includes not only the ratio of output and production costs, it also reflects the quality of products and its ability to meet those or other needs of consumers. At the same time improving the quality of the product requires additional costs of living and ordinarily labor. Increasing the economic efficiency of vegetable production also contributes to the growth of incomes of enterprises, which is the basis for the expansion and improvement of production, increase of wages and improvement of cultural and household conditions of industry workers.*

Keywords: *economic efficiency, vegetable production, processing, costs, income, profit, development strategy, vegetable growing sector, economic sector.*

*Одержано редакцією: 30.04.2017
Прийнято до публікації: 12.05.2017*

УДК 640.41.(075.8)

БІЄВЕЦЬ Анна Василівна,
аспірант кафедри менеджменту та економічної
безпеки, Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, Україна

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ СУБ'ЄКТІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

У статті досліджується механізм нейтралізації загроз економічній безпеці підприємств готельно-ресторанного бізнесу. Автор акцентує увагу на розробці концептуальних підходів до вдосконалення механізму нейтралізації загроз економічній безпеці. Оскільки дане питання не є достатньо вивченим вітчизняними науковцями, то подальше його вивчення є актуальним для вдосконалення економічної безпеки та необхідним для надання, у цьому контексті, пропозицій та рекомендацій готельно-ресторанним підприємствам України.

Ключові слова: *економічна безпека, готельно-ресторанний бізнес, загрози, механізм нейтралізації загроз, підприємство.*

Постановка проблеми. Побудова механізму забезпечення економічної безпеки суб'єктів готельно-ресторанного бізнесу та його подальше вдосконалення є необхідною

умовою рентабельної, конкурентоспроможної та стабільної роботи даних підприємств. Дослідження та аналіз сучасних підходів щодо нейтралізації загроз економічній безпеці дозволить виявити вади формування систем економічної безпеки готелів та ресторанів в Україні, а також розробити поради для ефективних управлінських дії суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дає змогу виділити таких вітчизняних та зарубіжних науковців, які досліджували окремі аспекти досліджуваної проблеми: М. В. Рібун, Х. Й. Рохлев, І. П. Отенко, В. І. Франчук, С. О. Черкасова та інші. Проте, наявний масив наукових досліджень не дозволяє концептуально відобразити механізм забезпечення економічної безпеки готельно-ресторанного бізнесу, а також зробити теоретичні рекомендації щодо його вдосконалення.

Метою та завданнями дослідження є аналіз концептуальних підходів до вдосконалення механізму забезпечення економічної безпеки та розробки рекомендацій для суб'єктів готельно-ресторанного бізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективне функціонування механізму нейтралізації загроз підприємств готельно-ресторанного бізнесу можливе за умови взаємодії всіх учасників даного процесу (співробітників, підрозділів, служб), кожен з яких повинен чітко знати, яку роботу має виконувати та за що несе відповідальність. Зусилля усіх учасників мають бути чітко скоординованими та узгодженими, оскільки від цього залежить кінцевий результат та досягнення поставленої мети.

Основні заходи з безпеки повинні бути відомі учасникам даного процесу і всім співробітникам підприємства, що дозволить вчасно виявити потенційні і реальні небезпеки та загрози, запобігти їх виникненню і негативному впливу на діяльність підприємства. Одночасно цілий ряд засобів, способів, методів забезпечення безпеки повинен бути засекречений і відомий лише вузькому колу учасників даного процесу, що дасть можливість більш ефективно боротися із різноманітними загрозами і вчасно запобігати нанесенню шкоди підприємству [1, с.308.].

Механізм нейтралізації загроз безпеки підприємств готельно-ресторанного бізнесу являє собою систему заходів, що спрямовані на вирішення проблем безпеки підприємства на різних етапах та рівнях його діяльності, а також принципи, напрямки та етапи реалізації цих заходів. Зарубіжний і вітчизняний досвід забезпечення безпеки свідчить, що для боротьби з усією сукупністю злочинних та протиправних дій необхідна злагоджена й цілеспрямована організація процесу протидії. Причому в організації цього процесу повинні брати участь професійні фахівці, керівництво підприємства, а також усі інші співробітники та контрагенти, тому підвищену значимість має організаційна сторона питання.

Аналіз механізму нейтралізації загроз безпеки розпочнемо з визначення поняття «економічна безпека». Так, Палига Є. М. вважає, що економічна безпека підприємства – це такий стан системи підприємницьких ресурсів (трудових ресурсів, капіталу, інформації) і підприємницьких здібностей, за яких досягається найефективніше їх використання для забезпечення безперервної діяльності, а також динамічного науково-технічного й економічного розвитку, за умов запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам, у результаті чого досягається максимально позитивний ефект від роботи таких структур [2].

Механізм створення економічної безпеки має базуватись на внутрішньосистемних характеристиках підприємства, тобто сама соціально-економічна система має включати «вбудовані» механізми запобігання зовнішнім і внутрішнім загрозам [3].

Слід звернути увагу на те, що розробка та вдосконалення механізму нейтралізації загроз економічній безпеці суб'єктів готельно-ресторанного комплексу має здійснюватися на основі наступних принципів:

1. Законність – розробка системи безпеки на основі законодавства у сфері підприємницької діяльності, захисту інформації, приватної охоронної діяльності, а також інших нормативно-правових актів з безпеки.

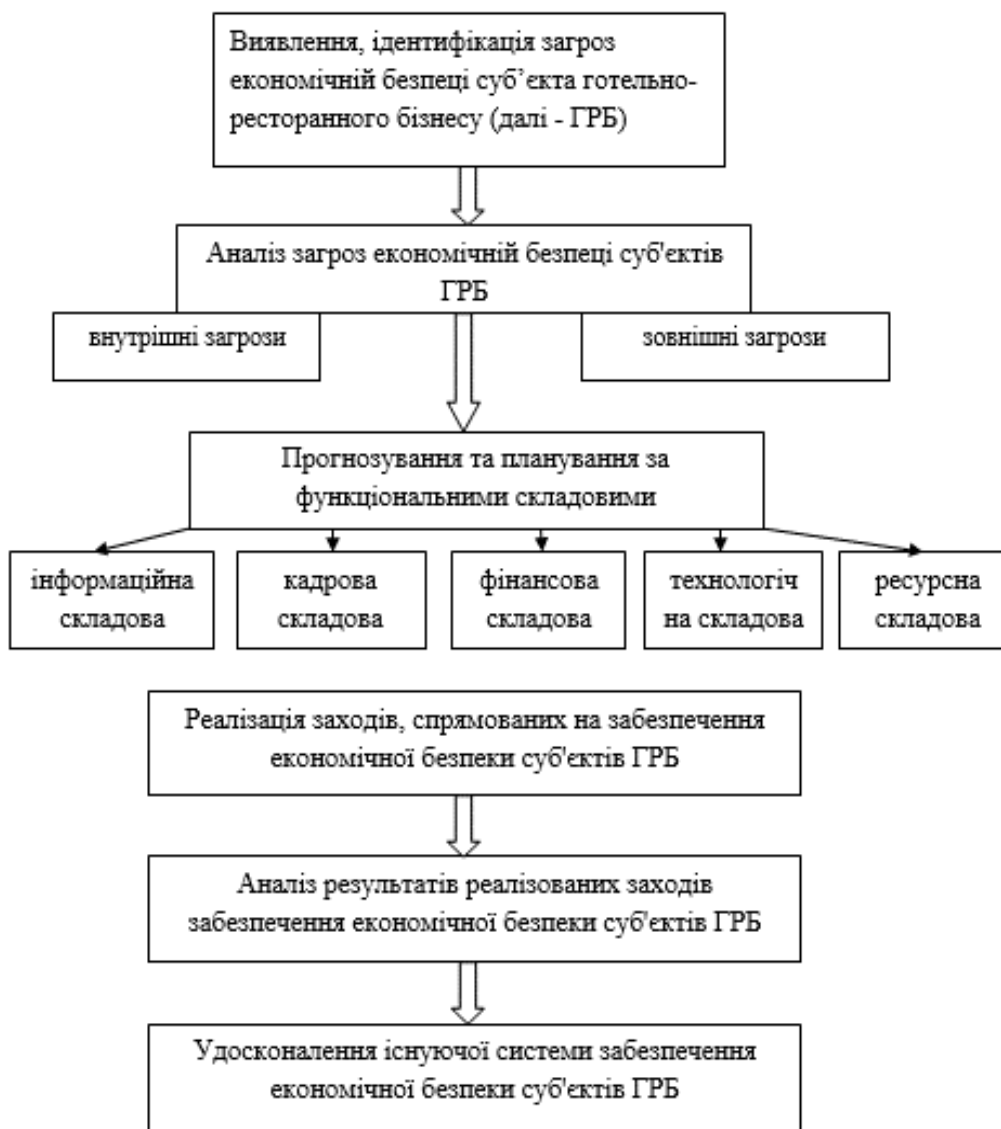

Рис. 1. Механізм нейтралізації загроз економічній безпеці готельно-ресторанного комплексу (етапи)

2. Комплексність – забезпечення безпеки персоналу, матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів від можливих загроз усіма доступними законними засобами і методами.

3. Своєчасність – постановка завдань комплексної безпеки на ранніх стадіях розробки системи безпеки на основі аналізу і прогнозування загроз.

4. Економічна доцільність й порівнянність можливого збитку та витрат на забезпечення безпеки.

5. Спеціалізація – залучення до розробки заходів захисту економічної безпеки відповідних спеціалістів, найбільш підготовлених до конкретного виду діяльності.

6. Взаємодія та координація – здійснення заходів забезпечення безпеки на основі чіткої взаємодії зацікавлених підрозділів і служб.

7. Вдосконалення – поява нових технічних засобів захисту з урахуванням змін в методах і засобах розвідки і промислового шпигунства, нормативно-технічних вимог, накопиченого вітчизняного і зарубіжного досвіду.

Керуючись цими принципами спробуємо визначити концептуальні положення, що є необхідними для ефективного механізму управління економічною безпекою підприємства. По-перше, необхідно проводити постійний моніторинг та діагностику економічної безпеки

підприємства в статичному та динамічному аспекті. По-друге, розробляючи управлінську стратегію не слід забувати про управління економічною безпекою підприємства. По-третє, особливу увагу слід приділяти постійному вдосконаленню системи захисту інформації підприємства, зокрема комерційної таємниці. По-четверте, необхідно ретельно перевіряти контрагентів на предмет їх репутації та порядності ведення бізнесу. Крім того, суб'єктом посягання на економічну безпеку можуть бути персонал підприємства, тому слід періодично здійснювати перевірку робітників на предмет ймовірності розкриття комерційних таємниць конкурентам. По-п'яте, необхідно враховувати потенціал підприємства щодо забезпечення економічної безпеки в майбутньому, а не лише враховувати результати діяльності підприємства на поточну дату. Оцінюючи рівень економічної безпеки підприємства, варто використовувати декілька альтернативних методичних підходів.

Працівники служби економічної безпеки підприємства повинні володіти навичками побудови економіко-математичних моделей, володіти найсучаснішими пакетами прикладних програм, знати основні підходи до оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Працівники служби економічної безпеки підприємства повинні оперативного реагувати на зміни в зовнішньому середовищі [3, с.28].

Висновки та перспективи подальших розвідок. Дослідження концептуальних підходів дає змогу прийти до висновку, що вдосконалення механізму нейтралізації загроз економічній безпеці суб'єктів готельно-ресторанного бізнесу, неможливе без глибинного вивчення самого механізму та його стадій. Подальше вивчення дозволить виявити недоліки та прорахування у процесі організації системи забезпечення економічної безпеки. Слід також звернути увагу на те, що даний аналіз має відбуватися з врахуванням європейського та міжнародного досвіду, оскільки на даний час українські підприємства не повністю обізнані у сфері забезпечення економічної безпеки, а тому не можуть досягнути максимально позитивний результат від своєї діяльності.

Список використаних джерел

1. Орлик О. В. Напрямки формування надійної системи економічної безпеки суб'єктів господарювання / О. В. Орлик // Соціально-економічні аспекти розвитку економіки та управління : міжнар. наук.-практ. конф., 16-17 січня 2014 р. : матеріали конф. – Дніпропетровськ : «ФОР Дробязко С.І.», 2014. – С. 306–309.
2. Палига Є.М. Корпоративне управління : навч. посіб. / Є.М. Палига. – Львів: УАД, 2013. – 422 с.
3. Швиданенко Г.О. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства: монографія / Швиданенко Г. О., Олексюк О. І. – К.: КНЕУ, 2002. – 192 с.
4. Отенко І. П. Економічна безпека підприємства : навч. посіб. / укл. Отенко І. П., Іващенко Г. А., Воронков Д. К. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 256 с.

References

1. Orlyk O. V. (2014) Napryamky formuvannya nadiynoyi systemy ekonomichnoyi bezpeky subyektiv hospodaryuvannya [Directions formation of a reliable system of economic security entities] Proceedings of the Sotsial'no-ekonomichni aspekty rozvytku ekonomiky ta upravlinnya : mizhnar. nauk.-prakt. konf., Dnipropetrovs'k : «FOP Drobyazko S.I.», 306-309 pp.
2. Palyha Y. M. (2013) Korporatyvne upravlinnya : navch. posib. [Corporate governance: training guidances], L'viv: UAD, 422 p.
3. Shvydanenko H. O., Oleksyuk O. I. (2002) Suchasna tekhnolohiya diahnostryky finansovo-ekonomichnoyi diyal'nosti pidpryyemstva: monohrafiya [Modern technology of diagnostics of financial and economic activity of an enterprise: monograph], K: KNEU, 192 p.
4. Otenko, H. A. Ivashchenko, D. K. Voronkov (2012) Ekonomichna bezpeka pidpryyemstva : navch. posib [The economic security of the enterprise: training guidances], Kharkiv: KhNEU, 256 p.

BIEVETS Anna Vasylivna,

Post-graduate student of the Department of Management and Economic Security

Cherkasy National University named after Bogdan Khmelnytsky

CONCEPTUAL APPROACHES TO IMPROVING THE MECHANISM OF NEUTRALIZATION THREATS FOR ECONOMIC SECURITY OF SUBJECTS OF HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS

Abstract. Introduction. Construction of a mechanism for providing economic safety of hotel and restaurant business and its further improvement is a prerequisite for the cost-effective, competitive and

stable operation of these enterprises. Research and analysis of modern approaches to neutral threats to economic security will reveal deficiencies in the establishment of systems of economic safety of hotels and restaurants in Ukraine, as well as to develop recommendations for effective management actions of business entities.

Purpose is to analyse conceptual approaches to improving the mechanism of providing economic security and developing recommendations for the subjects of hotel and restaurant business.

Methods of scientific research and analysis are used.

Results. Effective functioning of the mechanism of neutralization of threats to enterprises of hotel and restaurant business is possible provided if all participants in this process (employees, units, services) are interacting, each of which must clearly know what work is to be performed. The efforts of all participants have been clearly coordinated, since the end result and the achievement of the goal depend on it.

Originality. The article examines the mechanism of neutralization of threats to economic security of hotel and restaurant business. The author focuses on the development of conceptual approaches to improve the mechanism of neutralization of threats to economic security. As this issue is not sufficiently studied by domestic scientists, it is important to improve the further study of economic security necessary to provide, in this context, proposals and recommendations to Ukrainian hotel and restaurant enterprises.

Conclusion. The study of conceptual approaches makes it possible to conclude that the improvement of the mechanism of neutralization of threats to the economic security of hotel and restaurant business entities is impossible without in-depth study of the mechanism itself and its stages. Further study will reveal shortcomings and deductions in the process of organizing a system of economic security. It should also be noted that this analysis should take into account European and international experience, since at present Ukrainian enterprises are not fully aware of the issue of providing economic security and therefore they can not achieve the most positive result from their activities.

Keywords: economic security, hotel and restaurant business, threats, mechanism of neutralization of threats, company.

Одержано редакцією: 28.04.2017
Прийнято до публікації: 10.05.2017

УДК 32.14+330.46

ВОДЯНИК Тетяна Володимирівна,
аспірант кафедри менеджменту та економічної
безпеки, Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, Україна

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО МОНІТОРИНГУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Обґрунтовано, що на сучасному етапі розвитку економіки, який характеризується високою швидкістю змін, нестабільністю та невизначеністю, для забезпечення безперервного процесу соціально-економічного розвитку кожен регіон має прагнути до раціонального використання ресурсів, підвищення прибутковості виробництва, поліпшення якості продукції і задоволення соціальних потреб працівників підприємств і населення території. Встановлено, що саме моніторинг здатен забезпечити розв'язання такого завдання, як формування управлінських рішень, спрямованих на досягнення високого рівня соціально-економічного розвитку як регіону, так і його підприємств, на основі своєчасної обробки необхідної інформації. Виявлено, що моніторинг соціально-економічного розвитку регіону у загальному розумінні об'єднує в собі такі найважливіші функції управління як спостереження, оцінювання та контроль і забезпечує своєчасність прийняття управлінських рішень за його результатами. Доведено, що моніторинг соціально-економічного розвитку регіону представляє собою процес постійного спостереження і оцінювання змін, що відбуваються у економічному та соціальному середовищі з метою прийняття своєчасних і виважених управлінських рішень на основі виявлених тенденцій щодо